

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІІ СТУПЕНЯ
Новояворівського закладу загальної середньої освіти
I-III ступенів № 1
Новояворівської міської ради

Загальні положення освітньої програми
закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня

Освітня програма закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня (базова середня освіта) розроблена на основі Типової на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Освітня програма базової середньої освіти (далі - Освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які на тепер подані в рамках навчальних планів (таблиці 1-17);
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці 18; пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 6-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 4795 годин/навчальний рік: для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня (далі – навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Навчальні плани Новояворівського ЗЗСО І-ІІІ ступеня №1 складено відповідно до навчальних планів Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки від 20.04.2018 №405 (додаток №1) для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план Новояворівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів №1 містить усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним навчальним планом Типової освітньої програми.

Варіативна складова навчального плану закладу освіти визначається самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб здобувачів освіти, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в його навчальних планах.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;

- запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування (основи християнської етики, фінансова грамотність, медіаграмотність тощо);

- індивідуально-групові консультації, з метою посилення вивчення української мови, англійської мови, математики, історії та інших предметів, для підготовки до олімпіад, ДПА та ЗНО, враховуючи інтереси дітей та побажання батьків.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

Відповідно до основних типів закладів загальної середньої освіти та особливостей навчально-виховного процесу передбачено окремі варіанти навчальних планів.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани закладів освіти повинні містити усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів цієї Освітньої програми.

У класах з поглибленим вивченням окремих предметів дозволяється навчальне навантаження учнів збільшувати до норм, що не перевищують санітарно-гігієнічних.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статеві-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо.

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). За рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах» (Додаток 2), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від

09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012
наказом Міністерства освіти і науки № 401 від 08.04.2016.

- українська мова – 6-А, 6-В, 6-Г, 7-А, 7-Б, 7-В, 7-Г, 8-А, 8-Б, 8-Г, 9А, 9Б – при кількості більше ніж 27 учнів;
- англійська мова – 6-А, 6-В, 6-Г, 7-А, 7-Б, 7-В, 7-Г, 8-А, 8-Б, 8-Г, 9А, 9Б – при кількості більше ніж 27 учнів;
- інформатика – діляться всі 6-9 класи – при кількості не менше 8 учнів у групі ;
- трудове навчання – діляться 6-9 класи на групи (6-Б за рахунок додаткового часу на предмети), крім 9-В класу.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Навчальний план 6-7 класів – таблиця 1 до Типової освітньої програми.

Навчальний план 8-А, Б, В, Г та 9-А класів – таблиця 1 до Типової освітньої програми.

Навчальний план 9-Б, 9-В класів – таблиця 8 до Типової освітньої програми.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№	КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТ НОСТІ	КОМПОНЕНТИ
1	Спілкування державною (і рідною – у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку

		технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
3	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
4	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
5	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
6	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.

		Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
7	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
8	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
9	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. **Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й**

сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими над предметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах; позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Е ко ло гіч на без пе ка й ста ли й ро зв ит ок	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Г ро ма дя нс ька від по від ал ьні сть	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.

З до ро в'я і без пе ка	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
П ідп ри єм ли віс ть і фі на нс ов а гра мо тні сть	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного року навчання повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж року навчання.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

У Новояворівському ЗЗСО І-ІІІ ступенів №1 у 5-Г класі продовжує навчання дитина з особливими освітніми потребами за індивідуальною формою навчання (педагогічний патронаж - 14 годин) на підставі довідки ЛКК КНП «НЛ ім. Ю.Липи» НМР (витяг № 159 від 25.08.2022).

Перелік освітніх галузей. Освітню програму укладено на основі Типової за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. **Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:** формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі. Організація освітнього процесу може здійснюватись в очному і дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими. Таке поєднання можливе, зокрема, для різного виду занять (практичні, лабораторні заняття проводяться в очному режимі, лекційні – в дистанційному). Або для різних груп одного класу: частина учнів класу навчаються очно, інша – дистанційно в асинхронному режимі, з можливістю надання учням підтримки шляхом проведення консультацій в синхронному режимі. При цьому для учнів визначається черговість очного та дистанційного навчання з метою забезпечення рівних умов для здобуття освіти.

Заклад освіти може організовувати освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу. При цьому обсяг навчального часу, що забезпечується в синхронному режимі, визначається педагогічним працівником і може бути менше обсягу, зазначеного в пункті 7 розділу I Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти.

Також, в очному режимі, у разі нестачі в тимчасовому укритті місць для всіх учасників освітнього процесу, можлива організація навчання по змінах або переведення навчання з окремих предметів на дистанційну форму, або переведення окремих класів на дистанційну форму навчання.

За потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня.

Форма організації освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в кожному населеному пункті і визначається рішенням військово-цивільних адміністрацій. Рішення приймається за участю батьків. Якщо батьки не погоджуються з очною формою навчання, вони можуть обрати дистанційну форму або індивідуальний графік навчання, або перевести дитину на екстернатну форму навчання. Для учнів, батьки яких оберуть онлайн навчання, у закладі освіти можуть організовуватись окремі класи з дистанційною формою організації освітнього процесу. Також, за умови обладнання класних приміщень відеокамерами, може бути створена можливість для дистанційного спостереження за уроком або відеозапису уроків.

Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації у населеному пункті.

Запровадження та організація освітнього процесу в певному режимі, у тому числі у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення, здійснюється відповідно до листа МОН від 30.06.2022 № 1/7322- 22 «Про організацію 2022/2023 навчального року».

Організація освітнього процесу не повинна призводити до перевантаження учнів та має забезпечувати безпечні, нешкідливі та здорові умови здобуття освіти. Розклад навчальних занять, розподіл навчального навантаження протягом тижня, тривалість навчальних занять і перерв між ними здійснюється відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (затверджений наказом МОЗ України 25 вересня 2020 р. № 2205, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/35394). Тривалість виконання завдань для самопідготовки учнів у позанавчальний час не рекомендується більше 1,5 години у 6 – 9 класах.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться **навчально-практичні заняття**. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. **Практичне заняття** - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). **Оглядова конференція** (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує **навчально-практичне заняття**. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити **заняття в малих групах**, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно **знімати та монтувати відеофільми** (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу базової середньої освіти має передбачати досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу базової середньої освіти, сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його директор. Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнями, які є обов'язковими, за рішенням закладу вона може містити інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на вебсайті закладу освіти (у разі його відсутності – на вебсайті його засновника).

На основі освітньої програми закладу освіти, цей заклад склав та затверджує наступний навчальний план Новояворівського ЗЗСО I-III ступенів № 1, що конкретизує організацію освітнього процесу.

При складанні навчальних планів освітньої програми Новояворівського ЗЗСО I-III ступенів №1 використовуються таблиця 1, таблиця 8 з Типової освітньої програми.

Директор

Леся КУЛАГІНА

Таблиця 1
до Типової освітньої програми

**Навчальний план закладів загальної середньої освіти
з навчанням українською мовою**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		6	7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	3,5	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2	2
	Іноземна мова	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	1	-	-
	Мистецтво	-	-	1	1
Математика	Математика	4	-	-	-
	Алгебра	-	2	2	2
	Геометрія	-	2	2	2
Природознавство	Природознавство	-	-	-	-
	Біологія	2	2	2	2
	Географія	2	2	2	1,5
	Фізика	-	2	2	3
	Хімія	-	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	1	1	1
	Інформатика	1	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3	3

Разом	26,5+3	28+3	28,5+3	30+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	3,5	2,5	3	3
Гранично допустиме навчальне навантаження	31	32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	30+3	30,5+3	31,5+3	33+3

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Таблиця 8
до Типової освітньої програми

**Навчальний план класів
з поглибленим вивченням окремих предметів**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		6	7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	3,5	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2	2
	Іноземна мова	2	2	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	1
Мистецтво*	Мистецтво	1	1	1	1
Математика	Математика	4	-	-	-
	Алгебра	-	2	2	2
	Геометрія	-	2	2	2
Природознавство	Природознавство	-	-	-	-
	Біологія	2	2	2	2
	Географія	2	2	2	1,5
	Фізика	-	2	2	3
	Хімія	-	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	1	1	1
	Інформатика	1	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3	3
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів, курсів		4	4	3,5	3

Разом	28,5+3	30+3	31+3	32+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	2,5	2	2	1
Гранично допустиме навчальне навантаження	31	32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	31+3	32+3	33+3	33+3

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Таблиця 1 до освітньої Програми
загальної середньої освіти II ступеня

Навчальний план Новояворівського ЗЗСО I-III ступенів №1

для 6-х, 7-х класів

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах							
		6а	6б	6в	6г	7а	7б	7в	7г
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	3,5	3,5	2,5	2,5	2,5	2,5
	Українська літ.	2	2	2	2	2	2	2	2
	Англійська мова	3	3	3	3	3	3	3	3
	Зарубіжна літ.	2	2	2	2	2	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1	1	1	1	1	1
	Всесвітня іст.	1	1	1	1	1	1	1	1
	Основи правозн.	-	-	-	-	-	-	-	-
Мистецтво	Музичне мист.	1	1	1	1	1	1	1	1
	Образотворче м.	1	1	1	1	1	1	1	1
	Мистецтво	-	-	-	-	-	-	-	-
Математика	Математика	4	4	4	4	-	-	-	-
	Алгебра	-	-	-	-	2	2	2	2
	Геометрія	-	-	-	-	2	2	2	2
Природознавство	Природознав.	-	-	-	-	-	-	-	-
	Біологія	2	2	2	2	2	2	2	2
	Географія	2	2	2	2	2	2	2	2
	Фізика	-	-	-	-	2	2	2	2
	Хімія	-	-	-	-	1,5	1,5	1,5	1,5
Технології	Трудове навчання	2	2	2	2	1	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	1	1	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	3
Разом		26,5+3	26,5+3	26,5+3	26,5+3	28+3	28+3	28+3	28+3
Додатковий час на пр., фак., інд. зан., консулат.		3,5	3,5	3,5	3,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Курси за вибором	Основи хр. ет.					1	1	1	1
Години для поділу	Трудове навч.		2						
Факультативи	Аранжування особистості	1	1	1	1				

	Сходинки до вершини «Я»								1
	Фінансова грамотність					1			
Індивідуально-групові консультації	Укр. мова	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		
	Анг. мова	0,5		1	1			1	0,5
	Математика	0,5							
	Історія			1					
	Географія	1							
	Інформатика				1		1		
	Фізика							0,5	
Гранично допустиме навчальне навантаження		31	31	31	31	32	32	32	32
Всього (без урахування поділу класів на групи)		30+3	30+3	30+3	30+3	30,5+3	30,5+3	30,5+3	30,5+3

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Директор

Л. Кулагіна

Заступник директора з НВР

М. Хоча

Члени комісії із складання освітньої програми II ступеня

Л. Барчишин
О. Пучак
Н. Зборівець

Таблиця 2 до освітньої Програми
загальної середньої освіти II ступеня

**Навчальний план Новояворівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів №1
для 8-х, 9-х класів(9-б – з поглибленим вивченням української мови, 9-в – математики)**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах						
		8а	8б	8в	8г	9а	9б (укр.)	9в (мат.)
Мови і літератури	Українська мова	2	2+1	2	2+1	2	2+2	2
	Українська літ.	2	2	2	2	2	2	2
	Англійська мова	3+1	3	3	3	3	2+1	2
	Зарубіжна літ.	2	2	2	2	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1	1	1	1
	Основи правозн.	-	-	-	-	1	1	1
Мистецтво	Музичне мист.	-	-	-	-	-	-	-
	Образотворче м.	-	-	-	-	-	-	-
	Мистецтво	1	1	1	1	1	1	1
Математика	Математика	-	-	-	-	-	-	-
	Алгебра	2	2	2+1	2	2	2	2+2
	Геометрія	2	2	2	2	2	2	2+2
Природознавство	Природознавство	-	-	-	-	-	-	-
	Біологія	2	2	2	2	2	2	2
	Географія	2	2	2	2	1,5	1,5	1,5
	Фізика	2	2	2	2	3	3	3
	Хімія	2	2	2	2	2	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1	1	1	1	1
	Інформатика	2	2	2	2	2	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3
Години на вивч. спец. навч. предм.							3	3
Разом		28,5+3	28,5+3	28,5+3	28,5+3	30+3	32+3	33+3
Додатковий час на пред., фак., інд.зан. та консультації		3	3	3	3	3	1	1

Курси за вибором	Основи хр. етики							
Години для поділу	Трудове нав.							
Індивідуально-групові консультації	Інформатика			0,5				
	Англійська мова			1		1		
	Математика		1					
	Біологія				1			
	Географія	0,5			0,5		1	
	Хімія		0,5					
	Історія	1				0,5		
	Основи правознав.					0,5		
	Мистецтво					1		
Факультативи								
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33	33	33	33	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31,5+3	31,5+3	31,5+3	31,5+3	33+3	33+3	33+3

* Заклад загальної середньої освіти може обрати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Директор

Л. Кулагіна

Заступник директора з НВР

М. Хоча

Члени комісії із складання
освітньої програми II ступеня

Л. Барчишин
О. Пучак
Н. Зборівець

Перелік програм інваріантної складової навчального плану

Найменування навчальних програм обов'язкових для вивчення навчальних предметів (інтегрованих курсів)	Ким затверджено	Рік затвердження
Українська мова. Програма для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. Глазова О., Романенко Ю. Голуб Н., Кондесюк Т.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017

Українська мова. програма для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням української мови. 8-9 класи Караман С.О., Караман О.В., Плющ М.Я., Тихоша В.І.	Постанова КМУ від 23.11.2011 р. № 1392	2011
Українська література. Програма для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Мовчан Р.В., Таранік-Ткачук К.В., Бондар М.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Зарубіжна література. Програма для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Л. П. Юлдашева, І. О. Смірнова С. І. Горбачов.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Іноземні мови. Англійська мова. Навчальна програма для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Карпюк О.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Історія України (Вступ до історії). Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5 клас. Пометун О.І., Атамась О.В., Власов В.С., Гаврилюк Ж.М.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.02.2019 №236	2019
Всесвітня історія. Історія України. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 6 клас. Пометун О.І., Атамась О.В., Власов В.С., Гаврилюк Ж.М.	Наказ МОН України від 07.06.2017 №804 зі змінами від 21.02.2019 №236	2019
Історія України. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 7-9 клас. Пометун О.І., Атамась О.В., Власов В.С., Гаврилюк Ж.М.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.02.2019 №236	2019
Всесвітня історія. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 7-9 клас. Пометун О.І., Атамась О.В., Власов В.С., Гаврилюк Ж.М.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Мистецтво. Музичне мистецтво. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-7 кл. Масол Л., Коваленко О., Гайдамака О.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Мистецтво. Образотворче мистецтво. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-7 класи. Масол Л., Коваленко О., Гайдамака О.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Інтегрований курс «Мистецтво» Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 8-9 кл. Масол Л., Коваленко О., Гайдамака О.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Природознавство. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5 клас. Гільберг Т.Г., Крячко І.П., Дементієвська Н.П.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017

Географія. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 6-9 класи. Олійник Я.Б., Гладковський Р.В., Вітенко І.М.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Фізика. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 7 – 9 класи. Ляшенко О.І., Бар'яхтар В.Г., Гудзь В.В.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Хімія. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів: Хімія. 7-9 класи. Величко Л.П., Дубовик О.А.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Біологія. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 6-9 класи. Величко Л.П., Дубовик О.А., Бобкова О.С.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Програма з трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. Б.М.Терещук, В.К.Загорний, В.М.Гащак, Р.М.Лещук.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Фізична культура. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. Круцевич Т. Ю., Галенко Л.А. та ін.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Основи здоров'я. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. Бойченко Т.Є., Воронцова Т.В., Шиян О.І.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Математика. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. Бурда М. І., Мальований Ю.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Математика. Навчальна програма для поглибленого вивчення математики в 8-9 класах загальноосвітніх навчальних закладів. М.І.Бурда, М.Ф.Городній, Д.А.Номіровський та ін.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04. 2018 № 408	2018
Математика. Алгебра. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. Бурда М. І., Мальований Ю.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Математика. Геометрія. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. Бурда М. І., Мальований Ю.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Інформатика. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017
Основи правознавства. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 9 клас. Ремех Т., Євтушенко Р., Сутковий В	Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804	2017

Наказом Міністерства освіти і науки України від 3 серпня 2022 року затверджено і

надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» оновленим навчальним програмам для 6–9 та 10–11 класів:

- У навчальні програми предметів «Історія України», «Всесвітня історія» для 6 – 11 класів та інтегрованого курсу «Історія: Україна і світ» (10 клас) внесли зміни з урахуванням нових історіографічних напрацювань.
- У програмі предмета «Основи здоров'я» розширили зміст першого розділу «Безпека і здоров'я людини», який вивчається на початку навчального року в кожному класі. Так, додали теми, що пов'язані з ризиками воєнного часу, зокрема: *сигнали оповіщення населення, дії під час повітряної тривоги, обстрілу, надійне і ненадійне укриття, протимінний захист та поводження з вибухонебезпечними й незнайомими предметами, надання домедичної допомоги та психологічної самодопомоги тощо.*
- До змісту програми з **основ правознавства, громадянської освіти** додали теми, пов'язані з *правами людини, з російсько-українською війною та доповнили інформацією щодо Міжнародного гуманітарного права.*
- У програмі з **географії** переглянули обсяг навчального часу на вивчення країн у контексті сучасної російсько-української війни. Також у зміст теми «Країни Азії» додали *розширену інформацію про Республіку Корея, її місце у сучасній політичній карті світу, модель економіки, міжнародні зв'язки України з Республікою Корея.*
- Програми предметів «Зарубіжна література» змінили в частині вивчення творів російських та білоруських письменників. Зокрема, *зі змісту програм вилучили твори російських і білоруських авторів.* Натомість додали твори світових письменників відповідно до літературного процесу та з урахуванням вікових особливостей учнів.

Перелік програм варіативної складової навчального плану

Спецкурси, курси за вибором

№	Назва	Клас	Програма	К-сть годин в рік
1	Основи християнської етики	7	Навчальна програма курсу за вибором «Основи християнської етики. 1-11 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Сохань Г.С., Гусаков І.М., Гусак М.Є., Пономарьова М.С., Кушнір І.М.) «Схвалено для використання в освітньому процесі»	35

Факультативи

№	Назва	Клас	Програма	К-сть годин в рік
2	Сходінки до вершини «Я»	7	Лист МОН України від 06.06. 2013 № 1/9-413 «Про впровадження факультативних курсів працівниками психологічної служби системи освіти» (Додаток 2), Н.М. Костецька.)	35
3	Аранжування особистості	6	Лист МОН України від 06.06. 2013 № 1/9-413 «Про впровадження факультативних курсів працівниками психологічної служби системи освіти» (Додаток 2), Суворова А.В.)	35

5	Фінансова грамотність	7	Фінансова грамотність за загальною редакцією доктора економічних наук, професора Смовженко Т.С. Схвалено для використання у загальноосвітніх закладах комісією з економіки МОН У від 29.05.2015 номер 14.1/12-Г-331	35
---	-----------------------	---	--	----

Схвалено педагогічною радою
Новояворівського ЗЗСО
І-ІІІ ступенів №1
Протокол № 01-21/1 від 31.08.2022

Затверджено наказом
від 31.08.2022 №97
Директор
_____ Леся КУЛАГІНА